

ЗАЙНЯТІСТЬ І ВІДТВОРЕННЯ РОБОЧОЇ СИЛИ. БЕЗРОБІТТЯ

Виконав студент
Групи Е-21
Тіщук Б.В

- ▣ **Сутність зайнятості.** Людський фактор є головною продуктивною силою суспільства. Тому у відтворенні продуктивних сил насамперед слід виділяти відтворення особистого фактора — людини праці і підприємця. Людина сама є продуктивною силою. Продуктивна сила людини праці характеризується її робочою силою, тобто здатністю до праці.

- ▣ Поняття «зайнятість» передусім означає, що потенційний носій особистої продуктивної сили — робочої сили чи підприємницького хисту, включений до складу продуктивних сил суспільства на певній ділянці виробничого процесу товарів і послуг.

Зайнятість — це не тільки праця. У сучасних умовах вона повинна органічно поєднуватися із задоволенням особистих потреб людини, в тому числі таких: рівень оплати праці, характер праці, умови праці, тривалість робочого дня, охорона праці, компенсація за шкідливість, інтенсивність праці тощо. Людина працює не заради праці як такої: праця повинна піднести добробут людини, її соціальний статус у суспільстві, на підприємстві, у сім'ї.

- ▣ **Повна і неповна зайнятість.** В умовах існування ринкової економіки змінюються погляди людей на марксистський принцип загальності праці. Ринкові відносини передбачають вільний вибір людиною професії та місця роботи відповідно до її здібностей, добровільну незайнятість громадян, не допускають примусової праці в будь-якій формі, за винятком випадків, передбачених законодавством країни.

Повна зайнятість означає використання всіх придатних для цього ресурсів і характеризується достатністю робочих місць для тих, хто потребує оплачуваної роботи, тобто має бути забезпечена зайнятість усіх, хто бажає і здатен працювати. Наша економічна наука зайнятими вважає осіб, які відпрацювали протягом тижня не менше 4-х годин (в особистому підсобному господарстві не менше 30-ти годин) незалежно від того, чи була це постійна, тимчасова, сезонна, випадкова або інша робота.

- ▣ **Форми зайнятості.** Зайнятість населення реалізується через конкретні форми включення працівника в економічну систему. Найпоширенішими серед них є: наймана праця за трудовою угодою (капіталістичний і державний сектори економіки, а також (частково) на підприємствах колективного сектору); праця осіб — співвласників кооперативних, колективних та акціонерних підприємств і організацій; праця громадян, зайнятих в особистому підсобному сільському господарстві; праця громадян, зайнятих індивідуальною трудовою діяльністю (будівельні роботи, ремонт, дрібна торгівля тощо); праця осіб, зайнятих у фермерських господарствах; зайняті підприємництвом; зайняті громадською роботою.

Безробіття

- Безробіття є однією з найважливіших та найскладніших проблем ринкової економіки. Безробіття означає, що певна кількість бажаючих і здатних працювати людей з незалежних від них причин не може отримати роботу. Маючи самостійне значення, ця проблема тісно пов'язана з економічним циклом, який було розглянуто у попередньому параграфі. Спади ділової активності викликають зростання рівня безробіття і відповідно загострення соціально-економічних проблем суспільства.

- 1. Зайняті – це ті люди, які виконують будь яку оплачувану роботу, а також ті, що мають роботу, але тимчасово не працюють через хворобу, відпустку чи страйк.
- 2. Безробітні – ті, хто не має роботи, але активно шукає її або чекає, щоб повернутися на попереднє місце роботи.
- Зайняті і безробітні становлять економічне активне населення або робочу силу.
- 3. Економічне пасивне населення – це люди до 16 років, ті, хто перебувають у спеціалізованих установах (психіатричних диспансерах, виправних закладах), а також дорослі, які потенційно мають можливість працювати, але не працюють і не шукають роботу (студенти, військові строкової служби, перебувають на пенсії, мають інвалідність, жінки, які доглядають дитину або просто не шукають роботу).

Види Безробіття

- Фрикційне безробіття – це тимчасове безробіття, яке пов'язане з добровільним чи вимушеним пошуком або очікуванням роботи. Воно відображає плинність кадрів, пов'язану зі зміною робочих місць, місця проживання. Фрикційне безробіття має короткостроковий характер.
- Структурне безробіття – це вивільнення робочої сили під впливом структурних зрушень в економіці, які змінюють попит на окремі професії, фахи та пропозицію робочої сили щодо них. Попит на деякі види професій, кваліфікацій зменшується або зовсім зникає, а на деякі, зокрема нові, збільшується. Структурне безробіття більш довгострокове і є серйознішою проблемою.
 - Циклічне безробіття - це вивільнення робочої сили, викликане загальним спадом виробництва, тобто тією фазою економічного циклу, яка пов'язана з кризовими явищами в економіці, скороченням сукупного попиту, відповідним скороченням зайнятості та зростанням безробіття. Цей тип безробіття вважається найважчим, бо люди, що втратили роботу під час економічної кризи, практично не мають шансів отримати іншу, доки економіка не вийде зі стану кризи. Боротьба з циклічним безробіттям – це, по суті, боротьба з економічними кризами.

Економічні та соціальні наслідки безробіття:

- - відповідно до закону Оукена відбувається відставання фактичного обсягу ВВП порівняно з тим обсягом, якого б суспільство могло досягти за умов повної зайнятості;
- - потребує коштів на утримання безробітних;
- - скорочення сукупного попиту;
- - втрата кваліфікації робітників, що може згодом зумовити значне зниження заробітної плати або нові звільнення;
- - відбувається нерівномірний розподіл втрат від безробіття серед різних соціальних верств населення;
- - зниження життєвого рівня тих, хто втратив робочі місця;
- - погіршення фізичного і психологічного стану робітників, підвищується рівень їх захворювань;
- - громадське та політичне безладдя, соціальна та політична напруженість у суспільстві.